

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbíрка map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
  2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

je však její přesnější časové zařazení problematické. Druhý pravěký objekt představuje malá oválná jáma hrotitého profilu.

„Pod kopci“. Doba bronzová. Sídliště. Záchranný výzkum.

Výkopovou rýhou DOK v poloze ZM ČSSR 1:10000 list 24-43-02, v souřadnicích od Z s. č., J s. č.: ([323,261], [210,304]) mm) bylo zachyceno několik archeologických objektů (viz též kap. Neolit, Doba železná, Doba římská a stěhování národů, Středověk a novověk). Jeden prozkoumaný objekt náležel mladší až pozdní době bronzové. 7 objektů bylo možné podle charakteru zásypu, ale pro absenci nálezu materiálu, interpretovat pouze jako pravěké.

Petr Kos, ÚAPP Brno

Literatura:

Kos, P. 2000a: Tvarožná 2000, Kopečky, NZ ÚAPP Brno, č.j. 309/00.

Kos, P. 2000b: Tvarožná 2000, Pod kopci, NZ ÚAPP Brno, č.j. 310/00.

Resumé:

Tvarožná (Bez. Brno-venkov), „Kopečky“. Ältere Bronzezeit (?). Siedlung. Rettungsgrabung.

Tvarožná (Bez. Brno-venkov), „Pod kopci“. Bronzezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

UHERSKÝ BROD (okr. Uherské Hradiště)

„U Bajovského mlýna“. ÚK, KLPP. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Při stavbě přeložky silnice I/50 Uherský Brod - obchvat byl ÚAPP Brno proveden záchranný archeologický výzkum na lokalitě nazvané pro účely archeologické evidence "U Bajovského mlýna". Tato dosud neznámá lokalita se nachází na levém břehu Olšavy, na mírné terénní vlně v nadmořské výšce 212 až 214 m n.m. Na severním okraji klesá do říční inundace, ze západu je obtékána dnes vysychajícím Mlýnský potokem. Její polohu na ZM ČR 1:10000 list 35-11-05 určují body v souřadnicích od Z s. č., J s. č.: ([352,283], [365,285], [366,276], a [353,274]) mm. Na přeložce silnice I/50 se nachází mezi km 7,6 a 7,75.

Do jednoho hliníku LnK byl zapuštěn hrob ženy, vybavený bronzovým (záušnice stočené z přeloženého drátu, nákrčník) a keramickým inventářem kultury únětické. V mladší době bronzové lokalita sloužila k pohřbívání, celkem bylo nalezeno sedm žárových hrobů kultury lužických popelnicových polí s početnou kolekcí keramických nádob a bronzových předmětů (hroty šípů, jehlice,

puklice, náramek, dvoudílná štítová spona). (Viz kap. Neolit, Doba římská a stěhování národů.)

„Katovka“, „U myslivecké stělnice“. Starší doba bronzová (věteřovská skupina). Sídliště ohrazené příkopy. Záchranný výzkum.

Při stavbě přeložky silnice I/50 Uherský Brod - obchvat byl v průběhu května a června 2000 proveden ÚAPP Brno záchranný archeologický výzkum v trati "Katovka", v současnosti také nazývané "U myslivecké stělnice". Dosud neznámá archeologická lokalita se nachází na SSV úbočí Černého kopce, na mírné terénní vlně v nadmořské výšce 222 až 228 m. Tato vlna je na severním okraji ukončena prudkým svahem terasy s převýšením cca 12 m, vytvořeným patrně erozní činností původního koryta Olšavy (dnes regulováno a přeloženo přibližně o 250 m severněji). Směrem k západu klesá terén do nepříliš výrazného zářezu, modelovaného patrně původní vodotečí, zatímco na východě plynule přechází ve svah klesající k toku Mlýnského potoka. Na ZM ČR 1:10000 list 35-11-05 její polohu určují body v souřadnicích od Z s. č., J s. č.: ([285,283], [295,278], [298,270], [285,274]) mm.

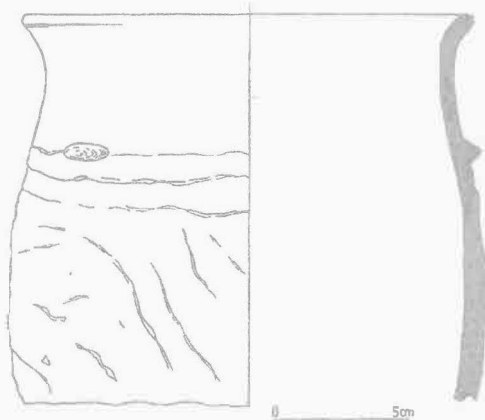
Lokalita byla sporadicky osídlena již v mladší době kamenné (viz kap. Neolit), podstatné je však zjištění, že ve starší době bronzové zde vzniklo sídliště, ohrazené třemi příkopy (I-III). Z výplně těchto příkopů byl získán keramický materiál, kterým jsou všechny tři datovány nepochybně do starší doby bronzové a vzhledem k výskytu prvků typických pro skupinu věteřovskou je lze nejspíše připisovat právě této skupině. Tomuto datování odpovídají i nálezy ze sídlištních objektů (především obj. 1 a 18). Mimo ohrazený areál byla zjištěna blíže nespecifikovatelná kůlová zástavba (obj. 2 až 9). Odkryt byl prostor mezi vnějším příkopem I a příkopem II, na kterém však byly zjištěny pouze tři sídlištní jámy (obj. 11-13), o struktuře osídlení mezi vnitřními příkopy nebylo možné za daných podmínek výzkumu získat žádné informace. Stratigrafická pozorování (především vztah obj. 18 a příkopu I a obj. 14 a příkopu II) naznačují, že příkop I vznikl na již existujícím sídlišti a sídliště bylo využíváno i poté, co příkopy ztratily svou funkci. Datovací materiál však není v tomto případě natolik citlivý, aby mohl chronologii vývoje lokality blíže upřesnit.

Martin Geisler, ÚAPP Brno

Resumé:

Uherský Brod (Bez. Uherské Hradiště), „U Bajovského mlýna“. Aunjetizer Kultur, Kultur der Lausitzer Urnenfelder. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

Uherský Brod (Bez. Uherské Hradiště), „Katovka“, „U myslivecké střelnice“. Věteřov-Gruppe. Siedlung. Rettungsgrabung.

Obr. 5. Unkovice, „Malý les“. Nádobu věteřovské skupiny z objektu 505.

Keramik der Věteřov-Gruppe aus dem Objekt Nr. 505.

UNKOVICE (okr. Brno-venkov)

„Malý les“. VS. Sídliště. Záchraný výzkum.

Při stavbě hydrogeologického vrtu a vodo-
vodního přivaděče do areálu závodu YTONG se
podařilo v trati „Malý les“ zjistit pravěké osídlení.
Nachází se v nadmořské výšce 185 m n. m. a na
svahu směrem k inundaci pak ve výšce 180-182 m
n.m. Osada se rozkládá na plochem temeni menšího
návrší štěrkové pravobřežní terasy říčky Šatavy,
která ji vymezuje a ohraničuje od východu. Na jihu
je pak ohraničena poměrně výrazným terénním
zlomem, který příkře spadá do inundačního terénu.
Severním směrem je toto návrší vymezeno želez-
niční tratí, u které je ještě částečně patrný jeho
přirozený sklon k Hrušovanům u Brna. Jedná se
tedy o přirozeně vymezený prostor nad vodním
tokem, který je velmi vhodný k osídlení. Na plo-
chem temeni terasy se vyskytly pouze místy dege-
nerované zbytky spraši, které ležely na mohutné
pískové terase. Naopak jižní terénní zlom byl tvo-
řen čistou sprašovou návějí o mocnosti nejméně
2 m.

Celkem jsme zachytili 9 pravěkých objektů
různého charakteru, které lze zařadit do věteřovské
skupiny (obr. 5). Jednalo se především o malé ob-
jekty typu kúlová jamka (5) a palisádový žlab (1,
jáma 504). Z větších typů objektů byly zastoupeny
menší jednoduché jámy (2) a také v jednom případě
velká zásobnice - silo (jáma 507). Tato pozorování
jsou cenná pro další případný výzkum, přesto že
byla plocha ve východní části značně poškozena
recentní těžbou štěrku. Ukázalo se totiž, že plošina
terasy byla v rámci sídliště využita pro postavení

nadzemních obytných a hospodářských budov,
zatímco jižní hrana návrší, kde se nachází mohutná
sprašová návěj, byla pravděpodobně využita pro
vybudování velkých zahloubených objektů hospo-
dářského charakteru.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé:

Unkovice (Bez. Brno-venkov), „Malý les“. Věteřov-Gruppe. Siedlung. Rettungsgrabung.

VELKÉ BÍLOVICE (okr. Břeclav)

„Úlehle“. Doba bronzová, pravěk. Sídliště.
Povrchový sběr. Uložení: Městské muzeum a
galerie Břeclav (inv. č. A6687-A6770, přír. č.
33/2000).

Dne 1. 4. 2000 byl proveden povrchový prů-
zkum v trati „Úlehle“, ležící asi 3 km SSZ od Vel-
kých Bílovic a přibližně 0,5 km SZ od kóty 262,2 m
n.m. („Zimarky“). Ve východní části uvedené trati,
na temeni jednoho z JV výběžků svahu klesajícího
k bezejmennému pravému přítoku Bílovického
potoka, bylo během akce, vyvolané hlubokou orbou
před výsadbou nových vinic, získáno větší množ-
ství archeologických nálezů. Lokalita se nachází
v nadmořské výšce od 210 do 216 m a je určena na
ZM 1:10000, listu 34-21-24 souřadnicemi 122-145
mm od Z s.č. a 266-276 mm od J s.č.

Na ploše cca 50x250 m bylo nalezeno 73 ke-
ramických zlomků, 13 zvířecích kostí se stopami po
řezání, 7 silicitových úštěpů, 1 zlomek mazanice a 2
železné artefakty (oválná přezka a kulatý plíšek).
Tyto předměty obvykle tvořily prostorové
koncentrace, odrážející hlubokou orbou narušené
objekty.

Datování nové lokality je vzhledem
k absenci výzdoby na keramických zlomcích ob-
tížné. Podle složení keramického těsta, kvality
výpalu a celkového vzhledu je možné část střepů
zařadit do kultury s lineární keramikou a do doby
bronzové, zbývající jen rámcově do pravěku a stře-
dověku.

Michal Přichystal, FF MU Brno

Renáta Švecová, MMG Břeclav/FF MU Brno

Summary:

The authors discovered by surface survey a
new archaeological site in the locality „Úlehle“
lying about 3 km NNW from Velké Bílovice. The
obtained ceramic material belongs partly to the
Neolithic (Linear Pottery culture) and Bronze Age,
the rest can be dated only generally to the Primeval
and Middle Ages.